

İNGİLTERE'DE SOSYAL GÜVENLİK ORGANLARI VE DEVLET SİGORTALARININ FONKSİYONLARI

HEDİ SÜNGÜTAY

İstanbul Bölge Çalışma Eski Müdürü

İngiltere'de Sosyal Güveni sağlamakla görevli çeşitli devlet hizmetleri vardır. Bu hizmet organlarının tarihi gelişme seyrini, ulaşmak istediği gayeleri ve çalışma metodlarını izaha başlamadan evvel zamanımız bütün medenî dünya milletlerinin dillerinde yer alan "Sosyal Hizmet" "Sosyal Güvenlik Sistemi" gibi bizim memleketimiz için yeni olan ve halkın açık bir şekilde kavrayamadığı tabirlerle ifade edilen bu sistem ve hizmetlerin mahiyetlerini mümkün olduğu kadar kısaca arz etmeğe çalışacağız.

Sosyal hizmetlerden gaye malûm olduğu gibi, umumun sağlık ve sosyal güvenini sağlamak ve bu suretle çalışan sosyal sınıfları asgarî yaşama seviyesine ulaştırmaktır. Burada ammenin emniyetinin korunulmasından anlaşılması icabeden mâna; bir topluluk içinde yaşayan insanların ihtiyarlık, malûliyet, iş gücünü kaybetme, meslek hastalıkları, iş kazaları, işsizlik gibi yaşayanların her türlü sosyal risklerine karşı teminat altında bulundurulabilmesidir. Bilindiği gibi yakın zamanlara kadar Devletin Fertlere karşı başlıca vazifeleri, şahsın can ve mal emniyeti ile dış tecavüzlere karşı korunulmasından ibaretti. Yani Devlet iç ve dış polis vazifesini görmekle vatandaşlara karşı olan vazifelerini yapmış oluyordu. Bu günün modern devlet anlayışına göre devletin fertlere karşı olan vazifeleri çok genişlemiştir. Zamanımızda çeşitli sosyal hizmetler ve sosyal güvenlik sistemleri ile bir memleket halkının hal ve gelecekleri her türlü sosyal tehlikelere karşı tam bir garanti altında bulundurulmaktadır. Sosyal adaleti bu yollarla gerçekleştirmek medenî ve ileri Devletlerin en mühim vazifeleri arasına girmiştir.

İnsanlar hayatları boyunca türlü, türlü sosyal tehlikelerle karşı karşıyadır. Hastalanırlar, çalışma güçlerini kaybederler, çeşitli meslek hastalıkları ve iş kazaları yüzünden kazançları kısmen veya tamamen eksilmiştir. Geçinemezler, yahut sıhhatları yerindedir, ellerinde olmayan sebep-

lerle iş bulamazlar. Çocukları olur, aile yükleri artar, sıkıntıya düşerler. İhtiyarlar elden ayaktan olurlar. Hülâsa çalışan ve çalışmayan her sınıf halk bunlara benzer çeşitli sosyal tehlikeler karşısında kazançlarını, sağlıklarını, ve emniyetlerini kaybederler. Normal hayat altüst olmuştur. İşte sosyal güvenlik sistemini, bu gibi hallere düşen insanların geçinme ve yaşama ihtiyaçlarını kadere terk etmeden, dilimizdeki güzel bir tabirle yar-ü - ağyara muhtaç olmadan, başkalarının lütuf, atıfet ve yardımlarına lüzum kalmaksızın karşılayan bir sistemdir şeklinde ifade edebiliriz.

Bu sistem yalnız gündelik, aylık veya ücretle çalışan işçi ve müstahdemlere münhasır değildir. Tarım ve zanaat erbabı, küçük mağaza sahipleri, esnaf ve doktor gibi her türlü serbest meslek sahiplerine şamildir.

Sosyal Güvenlik tabiri ile ifade edilen sistem sosyal sigortalardan farklıdır. Sosyal Güvenlik sistemi bir memlekette yaşayan çalışın veya çalışmasın bütün insanları içine alan umumî bir sosyal emniyet sistemidir. Sosyal Sigortalar ise yalnız sigortalı olanlara ödedikleri primler nisbetinde mahdud ve muayyen hak ve menfaatler temin eder.

Bilhassa İkinci Dünya Savaşını takib eden yıllarda hemen her Devlet gözlerini Sosyal bünyelerdeki aksaklıklara çevirmiş, Sosyal Güvenlik Sistemleriyle çalışanların hayat seviyelerini yükseltmek, beşeri sefaletle mücadele etmek ve bu suretle yurtda ve Dünyada huzura, sükûna kavuşma yollarını aramağa koyulmuştur. Milletleri "Co-Existance" fikrine ulaştıracak, yani her milletin hep beraber birlikte ve harış içinde rahat yaşamalarını temin edecek mesut bir dünya bu gün için hayal olsa dahi böyle bir dünyaya kavuşmanın tek yolu da bu fikrin gerçekleşmesiyle kabil olacaktır. Cemiyetlerin Sosyal tekâmül safhaları tetkik edilecek olursa, daha pek yakın zamanlara kadar mahdud ve istisnai hallere inhisar eden ve yalnız bazı sinai işlerde çalışan işçilerin yaralanma ve meslek hastalıklarına karşı tanınan gayri kâfi ve karışık tazminat garantileri, İkinci Dünya Savaşından sonra mahiyetlerini değiştirmiş, şumullenmişlerdir. Artık her Hükümet Sosyal politikalarını insan hakları, modern ve ileri cemiyet anlayışlarına göre külli ve sistemli bir plân dahilinde islâh teşebbüslerine devam etmektedir. Bu meyanda, Sosyal Sigorta hak ve menfaatleri de genişleyerek klâsik ve ağır sanayi şubelerinden diğer bütün çalışma sahalarına intikal ettirilmektedir. Bu sistemli ve plânlı müessese artık sinai ve mesleki tehlikeler dışında kalan her meslek ve sınıf halkı, bir işte çalışmış olsun veya çalışmasın : hayatın çeşitli rizikolarına karşı mecburi Devlet Sigortalannın teminatı altına almış bulunmaktadır. Bidayette pek mahdud hallere inhisar eden İşçi Sigortaları da böylece umumî ve Sosyal bir Güvenlik sistemi çerçevesi içine sokulmuştur.

Sosyal Güvenlik sistemlerinin umumi olarak mâna ve mahiyetlerini izaha çalıştıktan sonra asıl mevzuumuza geçebiliriz.

İngilterede Sosyal Güvenlik ve Yardım Sistemlerinin Gelişme Sahahaları:

Büyük Britanyanın umumi sosyal hizmetleri tedrici ve kısmi bir gelişme seyri takip ederek bu günkü seviyesine ulaşmıştır. İngiltere'de ilk Sosyal Kanun 1601 tarihli, fakir ve kimsesizlere yardım sağlamağı istihdaf eden kanundur. Bu tarihten 1908 tarihine kadar geçen zaman zarfında sosyal güvenlik ve yardım kurumları, düşkün ve muhtaç kimselere yapılan sadaka ve iane kabilinden bağışları görüyoruz. Bunlardan maada iş esnasında yaralanan işçilere mahdut miktarda tazminat ve 1908 tarihinden itibaren emekli aidatı verilmeye başlandı.

İngiltere'de Milli Sigorta plânlarının tatbikine ilk defa 1912 tarihinde başlanılmıştır. Hastalık ve işsizlik hallerine münhasır olmak üzere sigortalılara haftalık yatırımları mukabilinde az miktarda ödemeler yapıyordu. 1926 tarihinde emekli maaşları dul ve yetimleri de içine almak suretiyle genişletildi çalışan milyonlarca Britanyalı ile Britanyalı işverenler sağlık, emeklilik ve işsizlik sigortalarına ait hisselerine düşen haftalık yatırımlarını ödemeye başladılar. Bu sigorta plânlarının tatbikinde her ne kadar muvaffak olunuyor idisede bunlar henüz tamam olarak koordine edilmemişlerdi. İkinci Dünya Savaşının başlannda koalisyon hükümeti sosyal sigorta sistemlerinin yeni baştan etüdünü ve hükümete tekliflerde bulunması vazifesini Parlâmento azalanndan Lord Beveridge'e verdi ve hu suretle İngiltere'de sosyal güvenlik sahasında yeni ve mütekâmil sistem doğuyordu.

Lord Beveridge 1942 tarihinde meşhur rapor ve plânlarını hükümete takdim etti. Raporun kabulü ile milli sigorta plânları yeni ve mütekâmil şeklini almış bulunuyordu. İngiltere'de halen değişmeyen ve yürürlükte olan bu sistem 1948 tarihinde biraz sonra izah edeceğimiz gibi 4 büyük kanun halinde Parlâmentodan geçti. Bu suretle milli sigorta kanunu Devlet Sosyal yardımlarının mühim bir kısmını bünyesi içine almış ve gelirleri arttırmış bulunuyordu. Yeni plâna göre, milli sigortalardan mektep yaşını bitiren her sınıf halk sosyal grup ve gelirlerine göre faydalanmaktadır. Her şahsın birer milli sigorta cüzdanı vardır. Her sigortalı civarındaki posta dairelerinden alabileceğı pullardan birini bu cüzdanlara yapıştırmak suretile milli sigorta hissesine düşen haftalık yatırımlarını ödemiş olur. Sigortalılar hastalık geliri, işsizlik geliri, analık gelirleri (analık bağışı, loğusalık bağışı ve analık ödeneğı) dulluk gelirleri (dul ödeneğı, dul

analık ödeneği, dulluk maaşı) yetim ödenekleri, tekaüt maaşı, ölüm bağı, sınaî yaralanma gelirleri (iş gücünden kayıp ve sınaî yaralanma gelirleri, ruhi ve bedeni iktidarsızlık gelirleri, iş esnasında iş kazasından mütevellit gelir, ölüm halinde gelir) olarak sıraladığımız sosyal sigortalardan istifade ederler.

İngiltere’de Sosyal Güvenliği Sağlayan Organlar ve Devlet Sigortalarının Fonksiyonları:

İngiltere’de yukarda arzettiğimiz Sosyal güvenlik sistemine dahil bütün hizmetler 4 Ana Kanunla sağlanmaktadır.

1 — Millî Sigorta :

Lord Beveridge’in 1942 tarihli meşhur raporile hazırladığı Millî Sigorta plânları İkinci Dünya Savaşını müteakip Parlâmentodan geçmek ve 1948 tarihinde kanunlaşmak suretile Büyük Britanya’da hep birden ve aynı zamanda tatbika başlanmıştır. Bu kanunla bütün çalışanlar tefrik yapılmaksızın şu sosyal sigortalardan istifade etmektedir:

A) Hastalık geliri,

B) İşsizlik geliri,

C) Ölüm bağı.

D) Emeklilik maaşı,

E) Yetim ödeneği,

F) Analık gelirleri, (Bu sigorta analık bağı, loğusalık bağı ve analık ödeneklerini ihtiva eden bir gruptur),

G) Dulluk gelirleri (bu sigorta dul ödeneği, dul analık ödeneği, dulluk maaşını ihtiva eden bir gruptur),

H) Sınaî yaralanma gelirleri (bu sigorta iş gücünden kayıp ve sınaî yaralanma, ruhi ve bedeni malûliyetler, iş esnasında ve iş kazası neticesinde ölüm gelirlerini ihtiva eden bir gruptur).

Yukarda sayılan sosyal sigortalardan çalışan ve çalışmayan bütün Britanyalı vatandaşlar istifade eder. İngilterede sosyal sigorta işlerini yürütmekle görevli teşkilât Millî Sigorta Vekâletidir. İşsizlik Sigortası tazminatı bu sigortaların dışında Çalışma Vekâletine bağı mahallî İş ve İşçi Bulma Büroları tarafından yürütülür.

II — Millî Sağlık Hizmetleri :

Sigortalı olsun veya olmasın her ilgilinin hastahane ve doktor ihtiyaçları ile her türlü koruyucu tedbirler de dahil tıbbî tedavileri Millî Sağlık Servisi Bölge Hastahaneleri Konseyinin; mahallî komite ve makamlarının yardımlarıyla Millî Sağlık Vekâleti tarafından idare edilir.

III — Millî Yardım Teşkilâtı :

Millî Yardım Teşkilâtı, Devlet Sigortalı dışında yardım ve himayeye muhtaç ruhi ve bedeni iktidarsızlarla düşkün ve fakir halka muayyen esas ve nisbetler dahilinde malî yardımlarda bulunan müstakil ve resmî bir organdır.

IV — Aile Yardımları :

Büyük Britanya'da Sosyal Güvenliği sağlamak gayesini güden 4 Ana Kanundan sonuncusu Devlet Aile tahsisatları Kanunudur. Çocuklu aileler, çocuklarını yetiştirmek maksadıyla bu tahsisatlardan muayyen nisbetler dahilinde istifade ederler, bu hizmetlerin yürütülmesi işi de ayrı servis olarak Millî Sigorta Vekâletine verilmiştir.

İngiltere'de Devlet Sigortalı ve Sosyal Güvenlik Organları:

İngilterede Devlet Sigortalarını yürütmekle görevli bulunan Millî Sigorta Vekâleti Büyük Britanya Sosyal Güvenlik sistemlerinin mühim bir kısmını bünyesinde birleştirmiştir. Sosyal Sigorta mükelleflerinin modern ekonomi ve sanayi hayatının icabettirdiği haftalık sigorta primlerini ödemeleri kanuni bir mecburiyettir. Sosyal sigortalara hisseler nisbetindeki iştirak primleri, umumî olarak her mektep yaşını bitiren İngilizin satın aldığı pulları sigorta iştirak kartlarına yapıştırmak suretiyle ödenir. Bu paralar merkezi Newcastle şehrinde olan sigorta fonunda toplanır. Sigortalılar, toplanan bu fonlardan sağlık veya hastahalarında, işsiz kaldıkları zamanlarda, ihtiyarlıklarında, iş kazası, meslek hastalıkları, analık, doğum, ölüm ve dulluk gibi hallerde muhtelif gelirler temin etmek suretiyle hal ve gelecekleri içtimaî teminat altına alınmış olur.

İngilterede Sosyal sigortaların sermayesine devlet, çalışan her sınıf halk ve işverenler hisseleri nisbetinde katılırlar. Bu sigorta menfaatlerinden sigortalı kadar sigortalıların aileleri efradı da istifade eder.

Cocuklu ailelere milli sigorta plânlarının dışında ilâve bir gelir olarak ödenen aile tahsisatları; sigortalı olsun veya olmasın bütün İngiliz vatandaşlarının hastalanmadan evvelki koruyucu tedbirleri, hastahanelerinde tedavi ve hastahane ihtiyaçlarının temin eden milli sağlık hizmetleri teşkilâtı, keza milli sigorta ve milli sağlık hizmetleri teşkilâtından ayrı yine umumî bir himaye ve yardım organı olarak milli yardım teşkilâtı, yardım ve himayeye muhtaç Britanyahlara muayyen esaslar dahilinde nakdi yardımlarda bulunur. Bu teşkilât 1953 yılında ihtiyarlık, hastalık ve diğer sebeplerle çalışma güçlerini kaybeden 1,760,000 Britanyahya haftalık tahsisat olarak (90) milyon İngiliz lirası ödemiştir.

Sigortalı Sınıflar:

Sigortalılar yatırımlarına göre üç sınıfa ayrılırlar.

- 1) Her hangi bir işverene mukavele ile bağlı olup nezareti altında çalışan kadın ve erkekler;
- 2) Kendi kendine çalışanlar, müstakillen çalışan her nevi iş sahipleri (doktor ve küçük mağaza sahipleri gibi);
- 3) Çalışmayanlar, bir iş sahibi olmayanlar,

Birinci sınıfı teşkil eden sigortalılarda işveren çalıştırdığı işçi ve müstahdemleri hesabına takriben onlara müsavi bir nisbette sigorta hissesi yatırır. Devlet de ayrıca yukarıda söylediğimiz her üç grup sigortalı için munzam bir hisse yatırmak suretille devlet sigortasına iştirâk eder. Birinci gruptaki işçi ve müstahdemler bütün sigorta gelirlerinden istifade ederler.

İkinci sınıfı teşkil eden grup yani kendi kendine çalışanlar işsizlik ve sınıî yaralanma gelirleri haricindeki bütün sosyal sigortalardan faydalanırlar.

Üçüncü sınıfı teşkil eden çalışmayan, ve bir iş sahibi olmayan sigortalılar hastalık, işsizlik, sınıî yaralanma ve analık tazminatı haricinde kalan diğer içtimâî sigortalardan istifade ederler.

İşçi ve İşverenlerin Sosyal Sigortalara ödedikleri haftalık
Hisseler ve Devletin munzam iştirâki.

1. inci Sınıfa giren Sigortalılar :

(Bir işverenin mukavele ile işinde çalıştırdığı kimseler.)

(Şilin (s) Peni (d) harflerile ifade edilmiştir. (20) şilin bir İngiliz Fransı, (12) Peni bir şilindir.)

	İşveren	İşçi	Yekûn	Devlet Ha- zinesinden Ödenen	Umumî Yekûn
18 yaşından yu- kanı erkekler	5s. 9d.	5s. 0d.	10s. 9d.	1s. 6d	12s. 3d.
18 yaşından aşı- ğı erkekler	3s. 5d.	3s. 0d.	6s. 5d.	10d.	7s. 3d.
18 yaşından yu- kanı kadınlar	4s. 6d.	3s. 11d.	8s. 5d.	1s. 1½d.	9s. 6½d.
18 yaşından aşı- ğıya kadınlar	2s. 9d.	2s. 4d.	5s. 1d.	8d.	5s. 9d.

2-nci sınıfta teşkil eden Sigortalılar : (Esnaf, Doktor gibi kendi kendine çalışanlar)

	Devlet Hazinesinden		
	ödenen	Yekûn	
18 yaşından yu- kanı erkekler	7s. 5d.	9½d.	8s. 2½d.
18 yaşından aşı- ğıya erkekler	4s. 4d.	5d.	4s. 9d.
18 yaşından yu- kanı kadınlar	6s. 2d.	7½d.	6s. 9½d.
18 yaşından aşı- ğıya kadınlar	3s. 9d.	4d.	4s. 1d.

3-üncü Sınıfa giren Sigortalılar : (Bir İş Sahibi Olmayanlar)

	Devlet Hazinesinden		
	Ödenen	Yekûn	
18 yaşından yukarı erkekler	5s. 7d.	9d.	6s. 4d.
18 yaşından aşı- ğı erkekler	3s. 3d.	5d.	3s. 8d.
18 yaşından yu- kanı kadınlar	4s. 5d.	7d.	5s. 0d.
18 yaşından aşağı kadınlar	2s. 8d.	4d.	3s. 0d.

İngiltere'de Millî Sigorta İdaresi :

Büyük Britanya'da bütün devlet sigorta ve emekli işleri adedi 900 ü geçen mahalli emeklilik ve millî sigorta ofisleri tarafından yürütülmektedir. Devlet Sigorta memurları bu işler için hususi ve mesleki bir eğitime tâbi tutulurlar sosyal bilgi ve duygulan kuvvetli, yardımsever ve sempatik olmalarına gayret edilir. Bu personel zaman zaman sosyal ve ekonomik inkişaflara göre çeşitli teknik kurslardan geçirilir. Mahalli olan bu ofisler gruplar halinde 10 Bölge Âmirliğine bağlanmıştır. Her bölge pek istisnai haller müstesna işlerini merkeze danışmadan yürütürler.

İngiltere'de bütün postahaneler aynı zamanda devlet sigortalının veznedarlığım da yaparlar. Miktarı 25 milyonun üstünde olan sigortalılara ait bütün muameleler her sigortalının şahsına ait fişlere geçer. Bu fişler Newcastle'deki ofis merkezinde toplanır. Merkez teşkilâtında modern ve mekanik vasıtalarla mücehhez 7000 memur çalışmaktadır.

1954 yılında sigortalı bulunan 23,5 milyon nüfustan 21.5 milyonu birinci gruba, yani bir işverene mukavele ile bağlı olan sınıfı; 1,5 milyonu kendi kendine çalışan doktor, küçük esnaf sınıfını; yanm milyonu hiç bir işde çalışmayan sınıfı teşkil etmekteydi.

Yılda 104 İngiliz lirasından aşağı geliri olanlarla, kendi kendine çalışan veya bir iş sahibi olmayıp gelirleri yılda 104 İngiliz lirasından aşağı olan kimseler, evli kadınlar, dullar ve bütün tahsil müddetlerince talebeler, millî sigortalara hisse ödemekten muaf tutulmuşlardır.

Hastalık Sigortası Gelirleri :

Hastalanmaları sebebiyle çalışamayacak duruma düşen erkek, kadın her sigortalı işçi ve diğer hizmet erbabı hastalıklarının devamı müddetince muayyen nisbetler dahilinde Hastalık Geliri Sigortalılarından istifade ederler. Hastalık Gelirinin normal ve standard nisbeti (bakmakla mükellef olduğu karısı, çocuğu ve kahil bir akrabası olmayan kimse için) haftada 32. Şilin, 6 Penidir. Sigortalının karısı veya bakımı kendisine düşen kahil bir akrabası bulunuyorsa bunların her biri için standard gelire 21 Şilin, 6 Peni ilâve edilir. Çocuklu Sigortalılar için bu gelir nisbetleri Sigortalının lehine olmak üzere değişmekte ve standard hastalık gelirine Aile Tazminatları dışında ilk çocuk için 10 Şilin, 6 Peni ve birinciyi takip eden diğer çocuklardan her biri için 2 Şilin 6 Penilik bir ilâve yapılır.

Küçük Mağaza sahipleri, esnaf, doktor, kimyager vesaire gibi kendi kendine çalışan serbest iş sahipleri de, hastalık gelirlerinden birinci sınıf

Sigortalılar, yani bir işverenin emri altında, iş mukavelesine istinaden çalışan işçiler derecesinde istifade ederler.

Hastalık gelirine hak kazanabilmek için Milli Sigortaya olan haftalık iştirâk hisselerinden asgari 26 sının ödenmesi lâzımdır. Sigortalılar hastalandıkları zaman Sağlık Durumlarını gösteren tabib raporlarını buldukları yere en yakın Sigorta İdaresine ibraz ederler. Mahalli Sigorta Teşkilâtı bunu derhal 25 milyon Sigortalıya ait kayıtları tutulduğu Newcastle Şehrindeki Milli Sigorta Merkezine gönderilir. Muamele burada sür'atle tekemmül ederek Sigortalılara mahalli teşkilât tarafından yukarıda belirtilen Standard nispetler dahilinde hastalık geliri ödenir. Bu muameleler mutad olarak, Sigortalılar İngiltere'nin neresinde olursa olsun, en geç bir hafta içinde biter.

İşsizlik Sigortası Gelirleri :

Bir işyerinde çalışmakta olup Milli Sigortaya ait iştirâk hisselerinin tamamını ödemiş bulunan her Sigortalı erkek ve kadın işsiz kaldıkları zaman bu Sigorta gelirlerinden istifade ederler.

İşsizlik Sigortası gelirlerine hak kazanabilmenin şartları :

- a) İş teklifinde çalışabilme iktidar ve kabiliyetini haiz olmak,
- b) Bir iştirâk yılına ait hisselerin Milli Sigorta İdaresine tam ve zamanında ödenmiş bulunması,
- c) İşçi ve müstahdemlerin çalışmakta oldukları işi makûl ve muhik bir sebep göstermeksizin kendi ihtiyarları ile terketmemiş olmaları,
- ç) Meslek kabiliyetlerine uygun bulunan iş tekliflerini makûl ve muhik sebepler dışında kabul etmemiş olmak gibi bir duruma düşmemek,
- d) İşsiz birinci derecedeki Sigortalılar sınıfına dahil, yani bir işverenin emri altında bir iş mukavelesine istinaden çalışmış olması lâzımdır. Diğer Sigortalı sınıflar (Sigortalı serbest meslek erbabı ve sigortalı olup hiç bir işde çalışmayanlar) işsizlik sigortası gelirlerinden istifade edemezler.

İşsizlik Sigortası yaş hadleri:

Mektedir yaşım bitiren her sigortalı umumî olarak yukarıda belirtilen şartlar dairesinde işsizlik sigortası geliri talep edebilir. İngiltere'de mecburî mektep yaşı 15 tir. Erkekler 70, kadınlar 65 yaşlarına kadar işsizlik sigortalılarından istifade ederler, ancak erkekler 65-70, kadınlar 60-65 yaş-

ları arasında emekliye ayrıldıkları takdirde artık işsizlik sigortası talep edemezler.

İşsizlik Sigortası Geliri:

İşsizlik Sigortasının haftalık standard gelir nisbetleri şöyledir :

18 ve daha yukarı yaşlardaki, bekâr erkek, kadın ve dullar
32. Şilin 6 Peni,

18 ve daha yukarı yaştaki evli kadınlar 26. Şilin

18 yaşından küçük kız ve erkek çocuklar 20. Şilin

Sigortalının bakımı kendisine düşen kansı, kocası veya kahil akrabalarından her biri için standard gelire (32. Şilin, 6 Peni) yapılan ilâve :

21. Şilin 6. Peni

Sigortalının ilk çocuğu veya bakımı kendisine düşen tek çocuk için standard gelire (32. Ş. 6. P.) yapılan ilâve :

10.Şilin. 6. Peni

Birinciyi takibeden diğer çocuklardan her biri için standard gelire yapılan ilâve

2. Şilin. 6 Peni

18 yaşından aşağı veya yukarı yaşlardaki evli kadınlar için tesbit edilen 26 Şilin tutarındaki haftalık işsizlik gelirleri şu iki halde standard gelir nisbeti olan 32. Şilin 6 Peni'ye yükseltir.

a) Evli kadının, ruhi veya fiziki iktidarsızlık neticesi bakımı kendisine düşen kocası varsa,

b) Evli kadın kocasından ayrı yaşamakta ve ondan mali bir yardım görmüyorsa,

İşsizlik gelirleri, evli kadın ve erkeklere çocuklarını yetiştirmek için bağlanan aile tahsisatlarında bir değişiklik yapmaz.

İngiliz kanunlarına göre erkek akrabalar, baba, üvey baba, büyük anne, erkek kardeş üvey kardeş, oğul, üvey oğul ve erkek torunlardır. Kadın akrabalar, anne, üvey anne, büyük anne, kızkardeş. kız evlât, üvey kız ve kız torunlardır.

İngiltere'de Devlet Sosyal Sigortaları ve emeklilik işleri, Çalışma Vekâletinden ayrı bir teşkilât olan " Milli Sigorta Vekâleti " tarafından yürütülür. Yalnız İşsizlik Sigortası, mahiyeti icabı olarak Çalışma Vekâle-

tine bağlı, İş ve İşçi Bulma Kurumlarından talep edilir. İş Bulma Büroları Büyük Britanya'nın sınıai ehemmiyet ve derecelerine göre her bölgesine dağılmış olup sayıları 1000 ni geçmiş bulunmaktadır. İş Bulma Büroları işsizlik Sigortalı muameleleri ile birlikte işsizlere mümkün olduğu kadar süratle iş teminine de çalışırlar.

Sınıai Yaralanma ve Meslek Hastalıkları Sigortalı :

İngiltere'de Lord Beveridge tarafından hazırlanan meşhur Milli Sigorta plânlarının bir kısmını teşkil eden sınıai yaralanmalar ve meslek hastalıklarına dair kanunun tatbikatına 5/ Temmuz/1948 tarihinden itibaren başlanılmıştır. Bu kanun ikinci Dünya Savaşı sonunda Sosyal Sigortalılar mevzuunda yapılan esaslı ve külli islahatın en mühimmini teşkil etmektedir. Yeni plânın kıymetini takdir edebilmek için bundan evvelki tarihlerde sınıai yaralanmalar ve Meslek Hastalıkları karşısında hangi esaslara göre muamele yapıldığını tetkik etmek kâfidir.

1880 tarihine kadar sınıai yaralanma, Meslek Hastalıkları ve İş Kazalarına maruz kalan işçiler, ancak umumî hükümlere (Common Law) dayanarak işverenlerden uğradıkları zarar ve ziyanlara karşı yalnız cüz'î bir tazminat istemek hakkına mâliktirler. 1880 tarihinde "İşverenlerin Mesuliyeti" hakkındaki kanun işçileri, müessese sahiplerinin ihmallerine karşı biraz daha fazla tazminat altına almış bulunuyordu. Bu kanun 1897 de islah ve tadil edilerek işverenlerin mesuliyetlerini ve zarara uğrayanlara verilecek tazminat miktarlarını biraz daha genişletmek ve çoğaltmak oluyordu. Bununla beraber zarara uğrayanların yine mahkemede şahsî dâva açmaları gerekiyordu. Tazminat prensipleri karma karışık esaslara dayanıyordu. Yeni Sigorta plânlarına göre 5/ Temmuz/1948 tarihinde yürürlüğe giren sınıai yaralanmalar hakkındaki kanun bütün bu kifayetsiz ve karışık durumu ortadan kaldırmış oldu.

Bu tarihten itibaren Milli Sigorta Vekâleti bir hizmet mukavelesi ile çalışan bütün işçi ve çırakları sınıai yaralanmalara ve iş kazalarına karşı sigorta teminatı altına almış oluyordu. Sınıai yaralanmalar kanununun sigortaladığı kimseler şu dört grupta toplanmaktadır.

- 1 — Fiziki ve ruhi iktidarsızlar (Buna noksan yaradılışlar da dahildir).
- 2 — İş kazası neticesi malûl olanlar.
- 3 — Çalışırken bir iş kazası neticesinde ölenler.
- 4 — Sınıai meslek hastalıklarına duçar olanlar.

İşverenlerle çalışan işçilerin sınıî yaralanma ve meslek hastalıklarına karşı Milli Sigorta İdaresine ödedikleri haftalık iştirâk hisseleri :

	<i>Erkek</i>		<i>Kadın</i>	
18 yaşından yukarı 18 den aşağı - 18 yaşından yukarı 18 den aşağı				
İşçiler tarafından ödenen	4 Peni	3 Peni	3 Peni	2 Peni
İşveren tarafından ödenen	5. Peni	3. Peni	3. Peni	2. Peni
	<hr/>	<hr/>	<hr/>	<hr/>
	9. Peni	6. Peni	6. Peni	4. Peni

İşçi ve İşveren tarafından ödenen bu iştirâk hisselerine hazinede munzam bir yatırımla katılır.

Sınıî Yaralanma ve Meslek Hastalıkları Gelirleri:

Sınıî yaralanmalarda standard yaralanma geliri kadın - erkek kahliler için haftada 67 Şilin 6 Penidir. Yaralının bakımı ile mükellef bulunduğu kansı veya diğer kahlil akrabaları varsa bunlardan her biri için de haftada ayrıca 21. Şilin 6 Peni alır. Bunlardan başka mektep bitirme yazma kadar ilk çocuk için 10. Şilin 6 Peni ve birinciyi takip eden diğer çocuklar için 2. Şilin. 6 Peni, ödenir (aile tahsislerine ilâve olarak).

Malûliyet Gelirleri :

Bir kimse iş kazası veya Meslek Hastalığı neticesi ruhi ve bedeni kabiliyetlerinden bir kısmını veya tamamını kaybeder, iş göremez hale gelirse malûliyet derecesine göre kendisine haftada 13. Şilin. 6. Peniden 67. Şilin. 6 Peniye kadar bir malûliyet-maası bağlanır (100 de yüzden, 100 de 20 ye kadar iş göremezlik halleri için)

Yaralanma Gelirleri

(Kazadan sonra iş görememezlik halinin devam ettiği 26 Haftalık devre içinde ödenen haftalık yaralanma gelirleri miktarı)

Kahiller için	67 Şilin	6 Peni
17 ve 18 yaşları arasında	50 Şilin	8 Peni
17 yaşından aşağı olanlar için	33 Şilin	9 Peni
Akrabalar için ilâve edilen miktar :		
Bir hakiki akraba için	25 Şilin	0 Peni
Tek çocuk için	11 Şilin	6 Peni
Birinciyi takip eden her çocuk için	3 Şilin	6 Peni

Malûliyet derecesine göre, bir uzvun iş görememezlik hali 100 de 20 den 100 de 1 e kadar ise, yaralıya veya listeleri tesbit edilmiş sınaî meslek hastalarına 18 liradan 185 İngiliz lirasına kadar toptan bir para bağışı yapılır.

(Malûliyet derecelerine göre verilen
haftalık Sigorta gelirleri) (Ş. Şilin. d. Peni)

100 de yüz işgörememezlik hali için :	<i>Kahiller</i>	17-18 Yaş- <i>takiler</i>	17 den aşaaı <i>yaştakiler</i>
	67.S.6.d.	50.S.8.d.	33,S, 9,d,
" 90	" 60.S.9.d.	45.S.7.d,	30,S, 5,d,
" 80	" 54.S.0.d.	40.S.6.d.	27,S, 0,d,
" 70	" 47.S.3.d.	35.S.5.d.	23,S, 8,d,
" 60	" 40.S.6.d.	30.S.5.d.	20,S, 3,d,
" 50	" 33.S.9.d.	25.S.4.d.	16,S, 11,d,
" 40	" 27.S.0.d.	20.S.3.d.	13,S, 6,d,
" 30	" 20.S.3.d.	15.S.2.d,	10,S, 2,d,
" 20	" 13.S.6.d.	10.S.2.d,	5,S, 9,d,

Malûliyet Sigortası gelirleri diğer Sigorta hak ve menfaatlanna tesir etmez malûliyet sigortasına bağlanan bir kimse gerekiyorsa meselâ hastalık ve işsizlik sigortalarından da aynı zamanda istifade edebilir. Diğer taraftan malûliyet derecesi veya meslek hastalığı fazlalaşan bir sigortalı yeniden iktisap ettiği fazlalık derecesine göre gelininin arttırılmasını isteyebilir.

Malûliyet Sigortasına hangi hallerde hak kazanılır :

a) *Tıbbi Şartlar :*

Listeleri tesbit edilmiş bulunan akciğer, silikoz veya bunlarla kanşık tüberküloz vesaire gibi sınaî meslek hastalıkları, yahut herhangi bir iş kazası neticesinde bedenî ve ruhî kabiliyetlerinden bir kısmını veya tamamını kaybeden (buna doğuştan noksan ve iktidarsız olanlar da dahildir).

Her mukaveleli kadın, erkek ve çocuğun bu sağlık durumlarını tevşik etmesi;

b) *İkametgâh Şartları :*

Malûliyet maaşı talep edenin, Birleşik Kraliyette (İngiltere, İskoçya, Wales ve Cenubî İrlanda) yerleşmiş ve oturmuş olması ;

c) Çalışma Şartları :

Büyük Britanya'da listeleri tesbit edilmiş meslek ve sanatlardan birinde 5/ Temmuz/1948 tarihinden itibaren çalışmış olmak bu tarihten evvel çalışmış olanlar için de hazırlanmış listeler vardır.

Malûliyet maaşları sınıai yaralanmalar hakkındaki kanun hükümleri gereğince Sigortalının çalışmakta bulunduğu mahallin Emekli ve Milli Sigorta Teşkilâtı Bürolarından alınır.

Sınıai yaralanmalardan mütevellit ölüm gelirleri :

Sınıai yaralanmalar ölümle neticelendiği takdirde kocasıyla yaşamakta olan dul kadınlarla Sigortalının bakımı kendisine düşenlerine haftalık sınıai ölüm geliri maaşları bağlanır. (Bu gelir umumî ölüm gelirinden ayrı bir sigorta hakkıdır) Bu gelirini standart miktarı ölümden sonra devam eden ilk 13 hafta için 42. Şilin 6. Penidir.

Kadın evlenmez ve dulluk hali 13. cü haftadan sonra da devam edegeliyorsa haftalık ölüm gelirleri 37 şiline düşer. Sınıai yaralanmalardan mütevellit ölüm gelirinin şartları, dul kadının ölüm anında yaşının 50 den yukarı olması, sigortalının bakımı kendisine düşen akrabaları varsa bunların da yukardanberi izah edildiği şekilde çalışma iktidandan mahrum olmaları lâzımdır.

Dul kadının ölüm vukuunda bir çocuğu bulunuyor idiyse bu çocuğun ailesini geçindirecek yaş ve iktidara gelmesiyle beraber haftalık 37 şilinlik sınıai ölüm geliri hakkı da kesilir.

Keza sınıai yaralanma neticesi ölen kadının kocası bu ölüm sırasında çalışma iktidanna malik bulunmuyor ve bakımı da kansı tarafından temin edilmekte idiyse, Sigortalı kadının çalışma kabiliyetinden mahrum kocasına da haftada 37 şilinlik bir sınıai ölüm geliri maaşı bağlanır.

Sigortalının bakımları kendisine düşen akrabaları da aynı şartlar altında bu gelir haklarından istifade ederler.

Mahiyet ve miktarları belirtilen bu gelirlerin hepsine birden "Sınıai Ölüm Geliri" denir.

Ölüm Bağışları :

Ölüm bağışı, sınıai yaralanmadan mütevellit ölüm gelirlerinden ayrı ve umumî bir sigorta çeşididir. Sigortalının ölümünde cenaze v.s.

gibi ilk günlerin mali sıkıntılarını bertaraf etmek için bir defaya mahsus olmak üzere ödenen bir bağıştır. Ölüm bağışi hadlerinin nisbeti ölen sigortalının, Milli Sigorta İdaresine ödedikleri hisseler ve yaşlarına göre değişmektedir. Asgari bağış haddi kahiller için 20 İngiliz Lirası, 3 yaşından aşağı çocuklar için 6 İngiliz lirasıdır.

Tarif ve Tayin Edilmiş Sinaî Meslek Hastalıkları ve İş Kazaları Gelirleri :

Sigortalı bir şahıs, nizamname ile tarif ve tayin edilmiş bulunan 41 Sinaî Meslek Hastalığından birine ve yine aynı suretle Sinaî bir İş Kazasına, listesi belli Sigortalı Mesleklerden birinde 5 Temmuz 1948 tarihinden sonra çalışmakta iken hastalığa veya kazaya duçar olmuş bulunuyorsa, muayyen nisbetler dahilindeki Sinaî Meslek Hastalığı gelirlerinden istifade eder.